

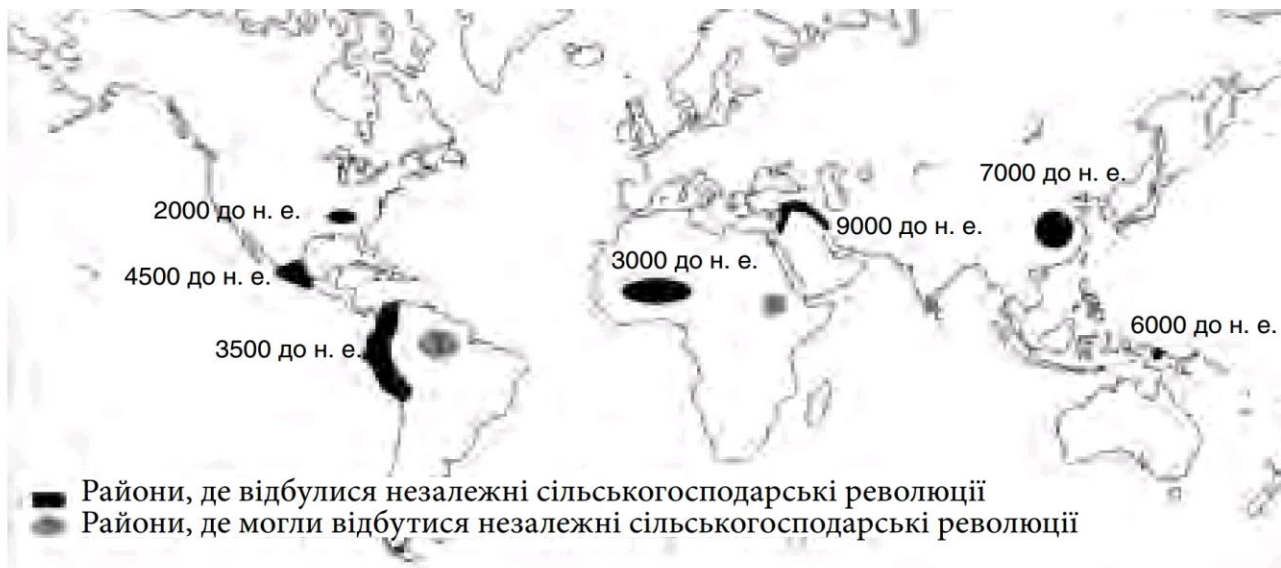
ЛЕКЦІЯ 2

Історія країн Стародавнього Сходу

- 1. Історія Стародавнього Єгипту.**
- 2. Розвиток країн Малої та Середньої Азії.**

Навчальна література

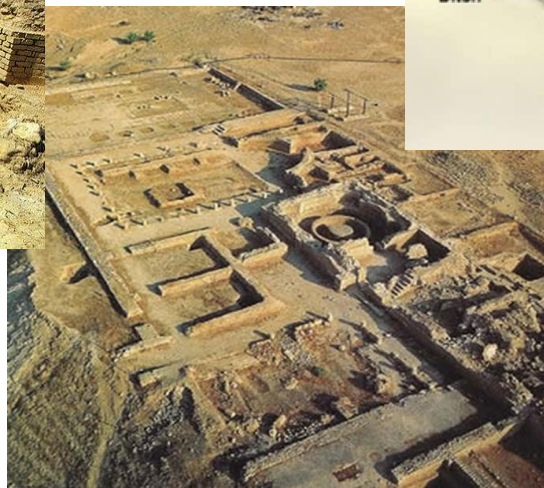
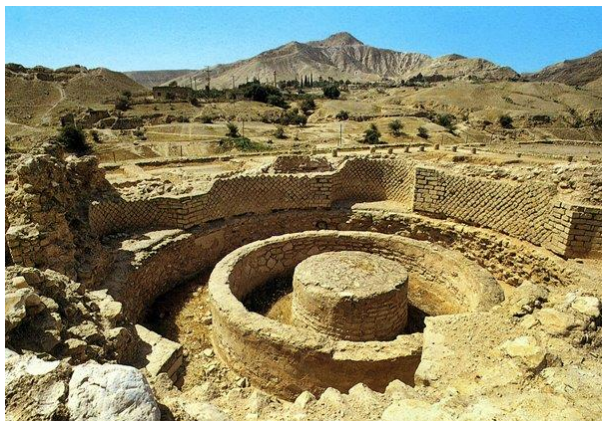
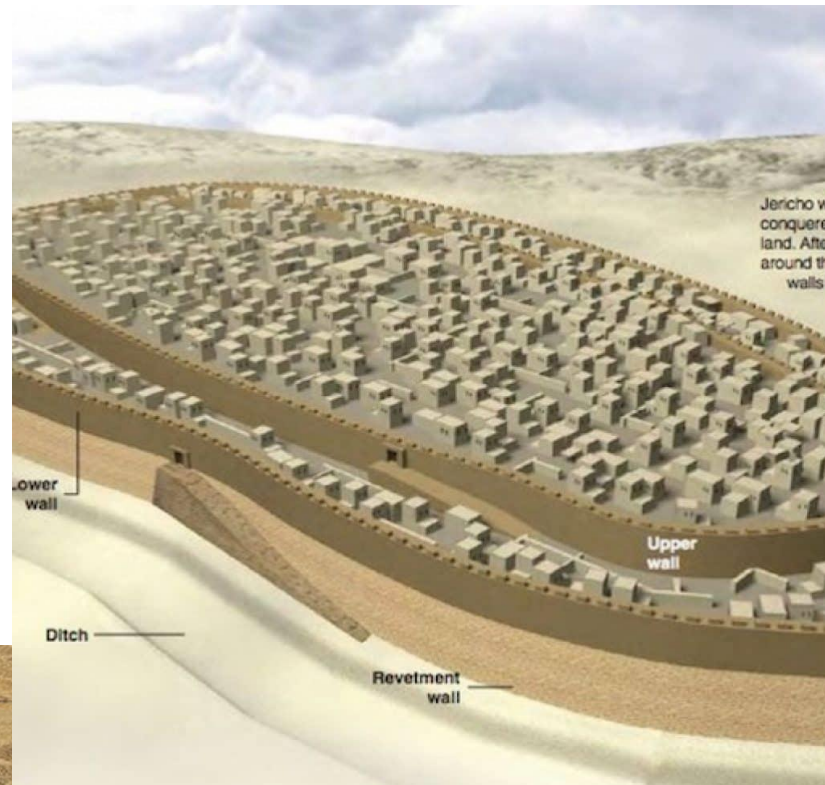
- Дедурін Г. Г. Всесвітня історія / Г. Г. Дедурін. - Х. : АССА, 2018.
- Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу: Підручник для студ. іст. спец. вузів / О.П. Крижанівський . – Вид. 3-тє, стереотип . – Київ : Либідь, 2006.
- Поляк, А.Н. Маркова. Всесвітня історія: Підручник для вузів / Під ред. - Г.Б. Поляка, А.Н. Маркової. - М.: Культура і спорт, ЮНИПоляк, А.Н. Маркова.
-
- Даймонд Джаред. Зброя, мікроби і харч: Витоки нерівностей між народами / Дж. Даймонд; пер. з англ. та наук. ред. Т. Цимбала. – К. : Ніка-Центр, 2009.
- Юваль Ной Харарі Людина розумна.. Історія людства від минулого до майбутнього. – Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2016.

Мапа 2. Центри та дати сільськогосподарських революцій. Дані є доволі суперечливими, тому мапа постійно перемальовується, аби включити до неї найновіші археологічні відкриття

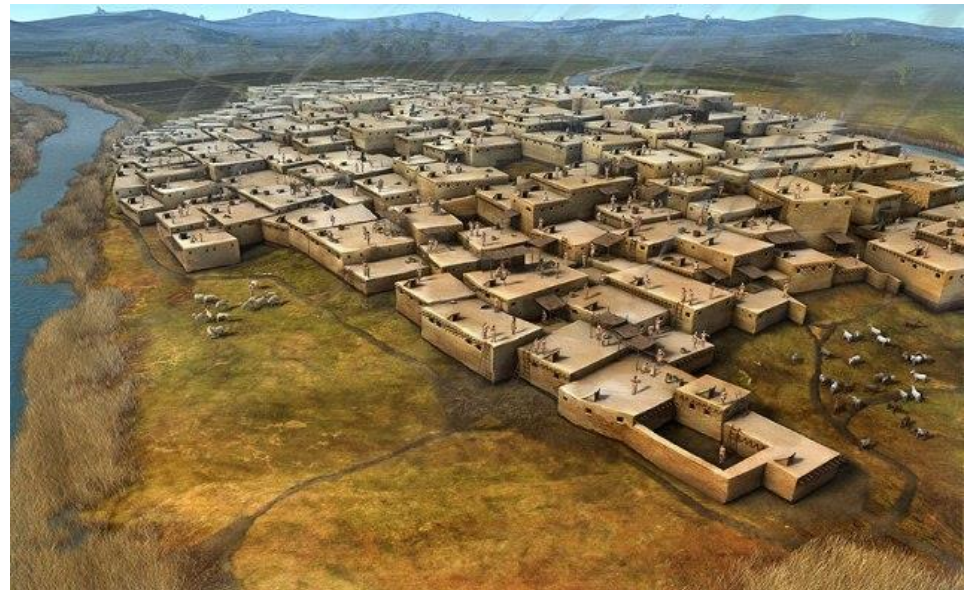
Юваль Ной Харарі Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього, 2016. - с. 105

Поселення людей на місці Єрихону з'явилося близько 10 тис. років тому

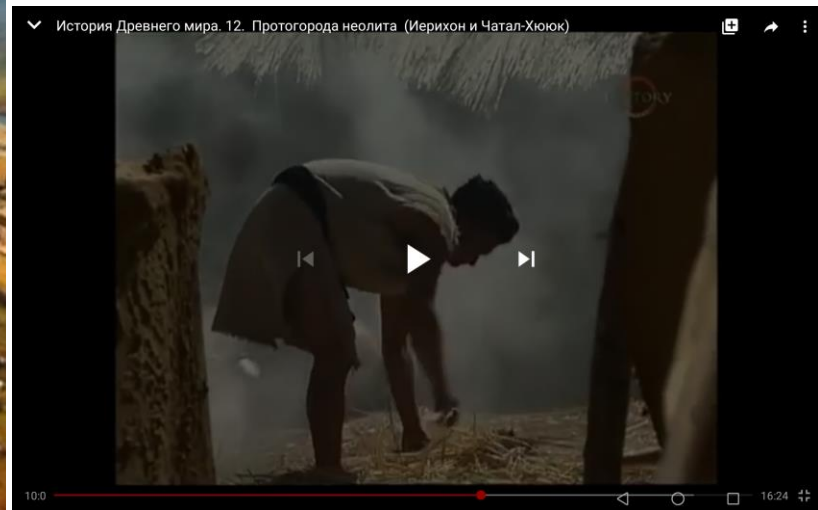

Чатал-Гююк — велике поселення епохи неоліту й енеоліту в південній Анатолії (в 50 км на південь від м. Конья). Найбільш ранні шари відносяться до **7500 до н. е.** Існувало до 5700 до н. е.

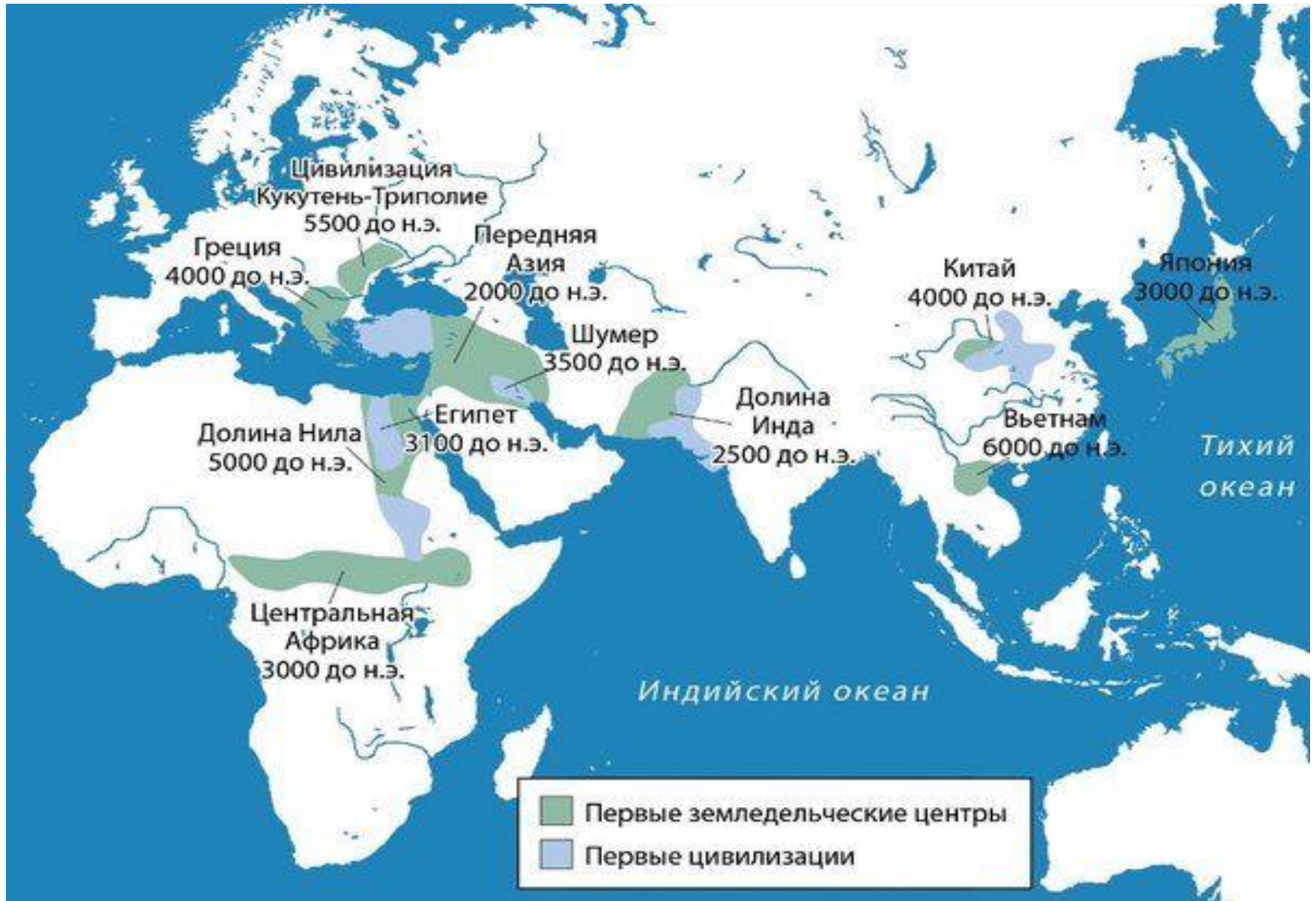

Подивіться "История Древнего мира.
12. Протогорода неолита (Иерихон и Чатал-Хююк)"
на YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=823Ld04b7xM>

Перші землеробські цивілізації. Перші державні утворення.

Цивілізація — це країни та народи, яким притаманні значний рівень економічного розвитку, самобутні системи управління й духовної культури (релігія, традиції, філософія тощо).

Ознаками
цивілізації є **писемність, розвинена матеріальна культура, держава.**

Держава - це особлива форма організації суспільства для підтримання внутрішнього порядку, оборони від зовнішніх ворогів.

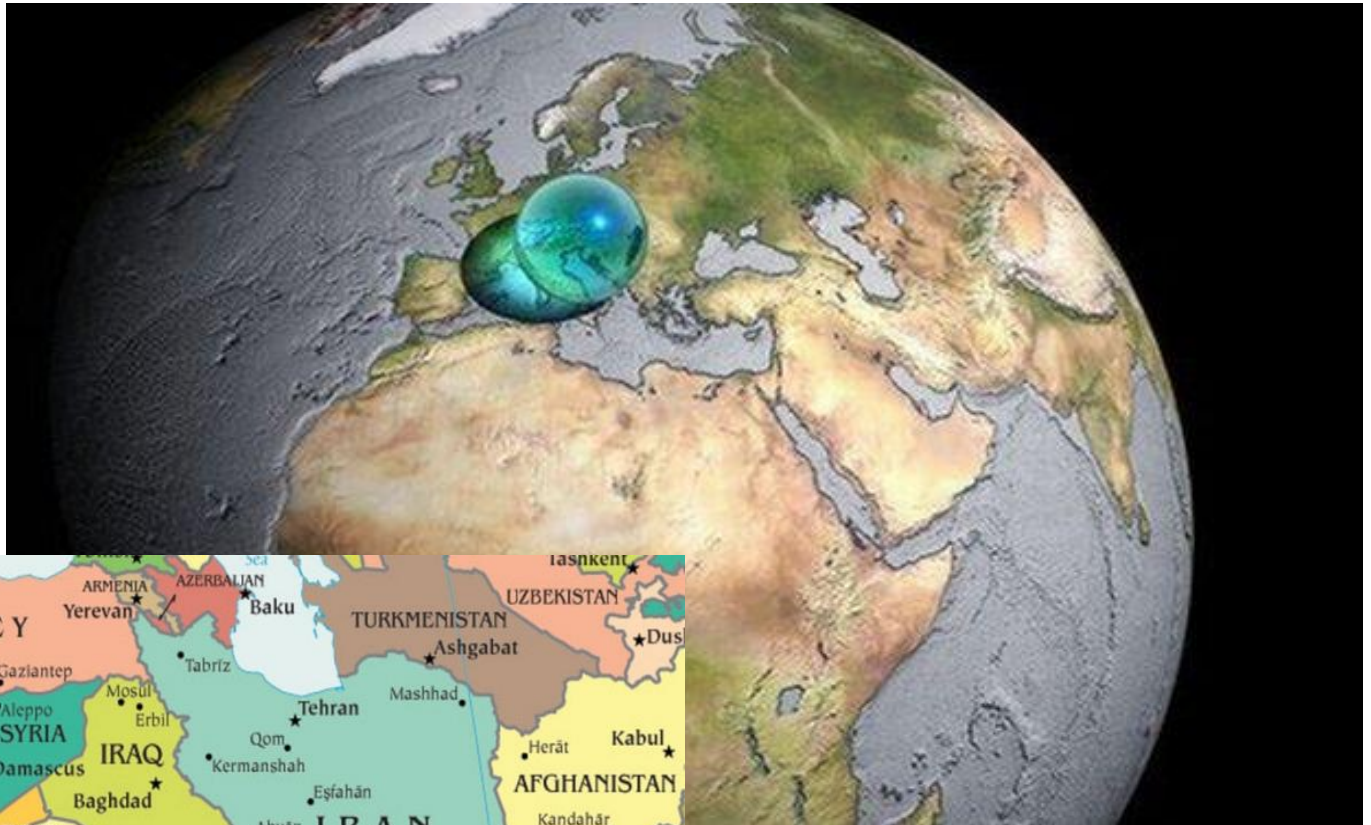
Її ознаками є **визначена територія, єдина влада, закони, армія.**

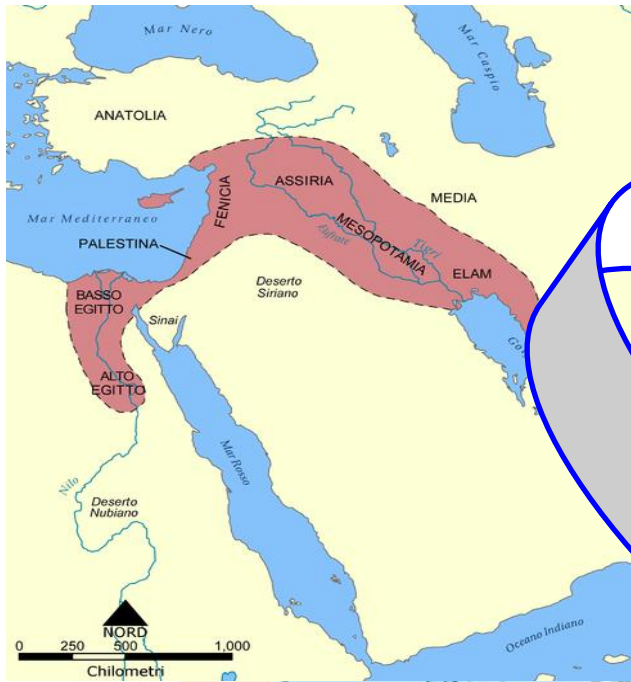
Перші держави утворилися там, де основним заняттям стало землеробство.

Це відбулося на межі 4 - 3 тис. до н.е.

Стародавній Схід

**Родючий
півмісяць
/ Левант, Месопотамія /**

THE GEOGRAPHY OF ANCIENT EGYPT

Mediterranean Sea

Dead Sea

20°E

NILE DELTA
LOWER EGYPT

30°N

Memphis

WESTERN
DESERT

UPPER EGYPT
EASTERN
DESERT

Fertile Land ("Black Land")

▲ Pyramid

□ Temple

○ Capital

• Other city

— Cataract

Akhetaten

Abydos

Valley of the Kings

Valley of the Queens

Karnak

Thebes (Luxor)

RED SEA HILLS

Red Sea

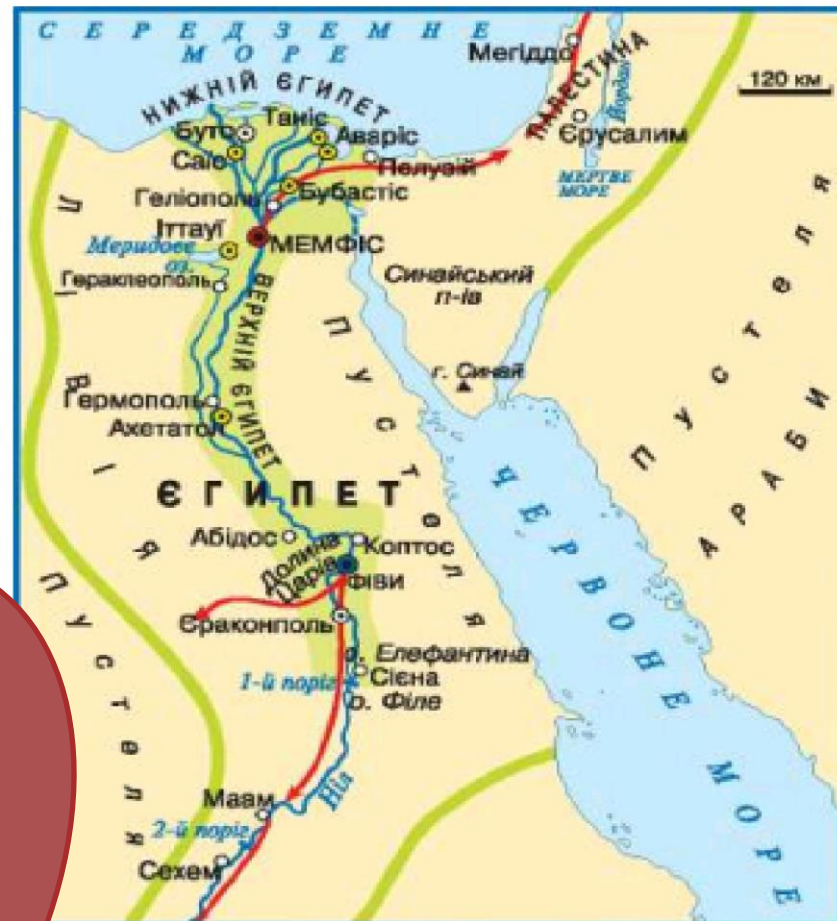
ARABIAN
DESERT

0 300 kilometers
0 300 miles
Lambert Conformal Conic projection

Royalty was buried in underground tombs during the New Kingdom.

Middle Kingdom pharaohs conquered land south of the First Cataract.

TROPIC OF CANCER

Стародавній Єгипет — одна з найдавніших держав на Землі. Її історія розпочинається на межі IV тисячоліття до н.е. і завершується в IV столітті до н.е. За тривалий час існування ця країна зазнала і розквіту, і занепаду.

Історики поділяють історію Єгипетської держави на *періоди*. Кожен із них був пов'язаний із важливими подіями та процесами і мав свої особливості. Найголовніші з них:

Раннє царство — створення єдиної держави;

Давнє царство — значне посилення влади царів-фараонів і зміцнення єдності держави;

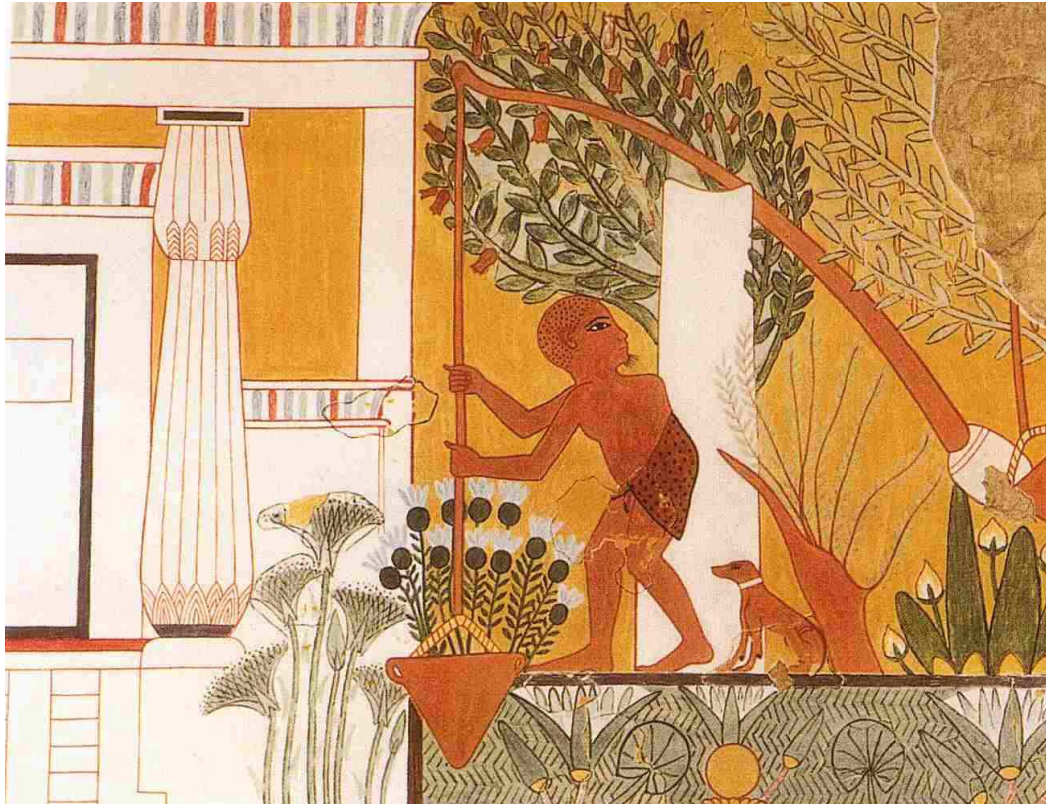

Нове царство — відновлення єдності Єгипту після чужоземного завоювання, розквіт держави.

- Об'єднане Єгипетське царство у III тис. до н.е.
- МЕМФІС — Столиця Давнього Єгипетського царства (XXVIII–XXIII ст. до н.е.)
- ФІВІ — Столиця Нового Єгипетського царства (XVI–XI ст. до н.е.)
- Ахетатон — Інші столиці Єгипту різних часів
- — Завойовницькі походи фараонів Нового царства
- — Кордони Єгипту за правління Тутмоса III (XV ст. до н.е.)

Давній Єгипет

Іригаційне землеробство — зрошувальне землеробство, що засноване на регулюванні зволоженості ґрунтів шляхом зрошення або осушення

Давньоєгипетський настінний розпис

Шаду́ф — назва, вживана щодо криничного журавля зі шкіряним відром, відомого в Єгипті з часів фараонів.

За допомогою шадуфа можна протягом години підняти воду на висоту:

3 м — 2700 л,

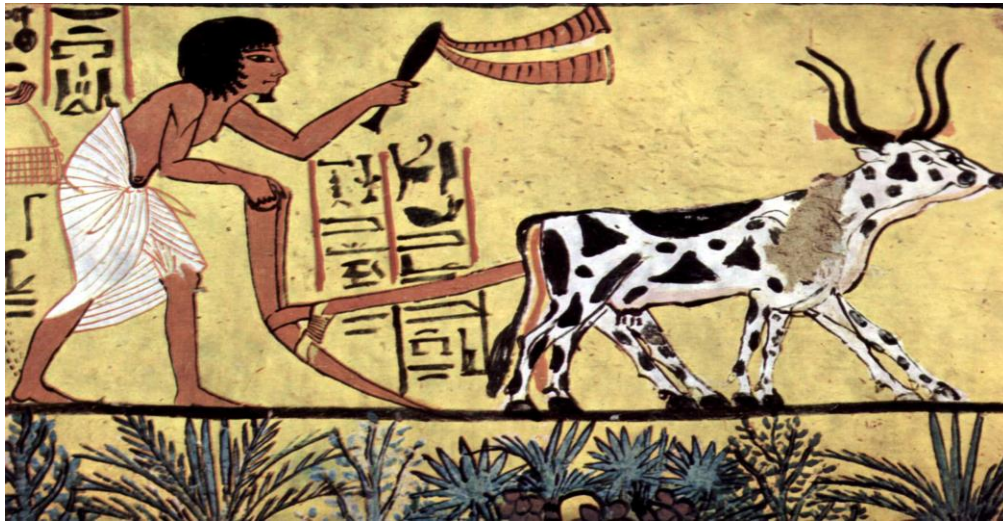
4 м — 2050 л,

5 м — 1850 л,

6 м — 1650 л.

ІРИГАЦІЙНІ СПОРУДИ ДАВНЬОГО ЄГИПТУ

Деспотія східна (від грец. despoteia — необмежена влада) — особлива форма монархії, що склалася на Стародавньому Сході.

Східній деспотія притаманні:

**необмежена влада монарха,
освячення її релігією,
централізована система управління економікою.**

«Класичним» виявом Східної деспотії був політичний устрій Стародавнього Єгипту, особливо у III тисячолітті до н. е.

Піраміда Джосера — перша піраміда, що з'явилася за часів правління фараона Джосера (2780–2760 рр. до н. е.). Висота - 62 м.

У III тис. до н.е. починають складатися ***рабовласницькі відносини***, з'являється **патріархальне рабство, характерне для держав Стародавнього Сходу.**

Патріархальне рабство виникає в умовах переважання натурального господарства, коли продукція виробляється в основному для власного споживання і немає необхідності в такій високій мірі експлуатації, як при товарному виробництві.

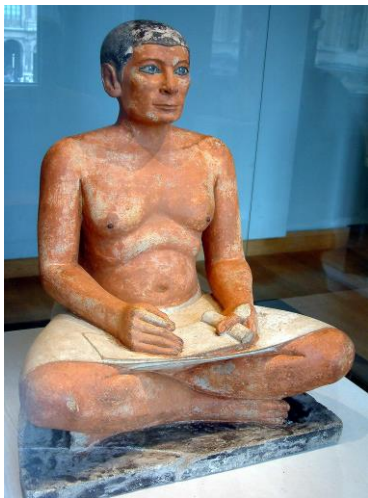
В основі назви цього типу рабства слово «патріарх», тобто глава сім'ї. ***Раб стає "молодшим", не повноправним членом великої родини, працює разом зі своїми господарями, які, проте, вважають його своєю власністю.*** При цьому типі рабства в неволю потрапляли не тільки військовополонені - чужинці, але *також і люди, що опинилися у борговій кабалі, тобто одноплемінники.*

Раби могли належати державі, храмам, приватним особам, проте вони **не були** основними виробниками матеріальних благ.

У країнах Стародавнього Сходу основну роботу, особливо в сільському господарстві - провідній галузі економіки, виконували селяни-общинники, багато з яких перебували в тій чи іншій залежності від держави (виконання повинностей) .

Чиновники - люди, які перебувають на державній службі.

Писарі Стародавнього Єгипту. Настанови під час навчання.

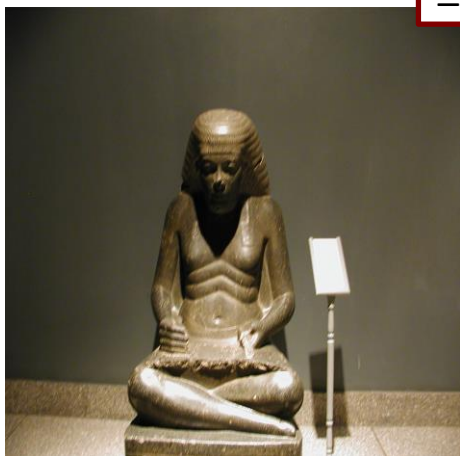

Пиши рукою своєю, читай вустами своїми, радься з тими, хто знає більше, ніж ти. Вправляйся цій справі, знайдеш ти її (корисною) після(настання) старості. Щасливий писець умілий у справі своїй, владика. Будь наполегливий у роботі щодня, ти опануєш свою справу.

Не проводи жодного дня неробстві, інакше будуть бити тебе. Вуха юнакана спині його, він почує, коли б'ють його.

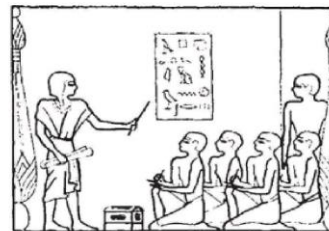
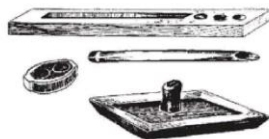
Будь наполегливий одержанні порад! Не лінуйся! Пиши! Не піддавайся пересиченню письмом, віддай ти серце і слухай слова! Знайдеш ти їх корисними.

x0000

Повчання учням Стародавнього Єгипту

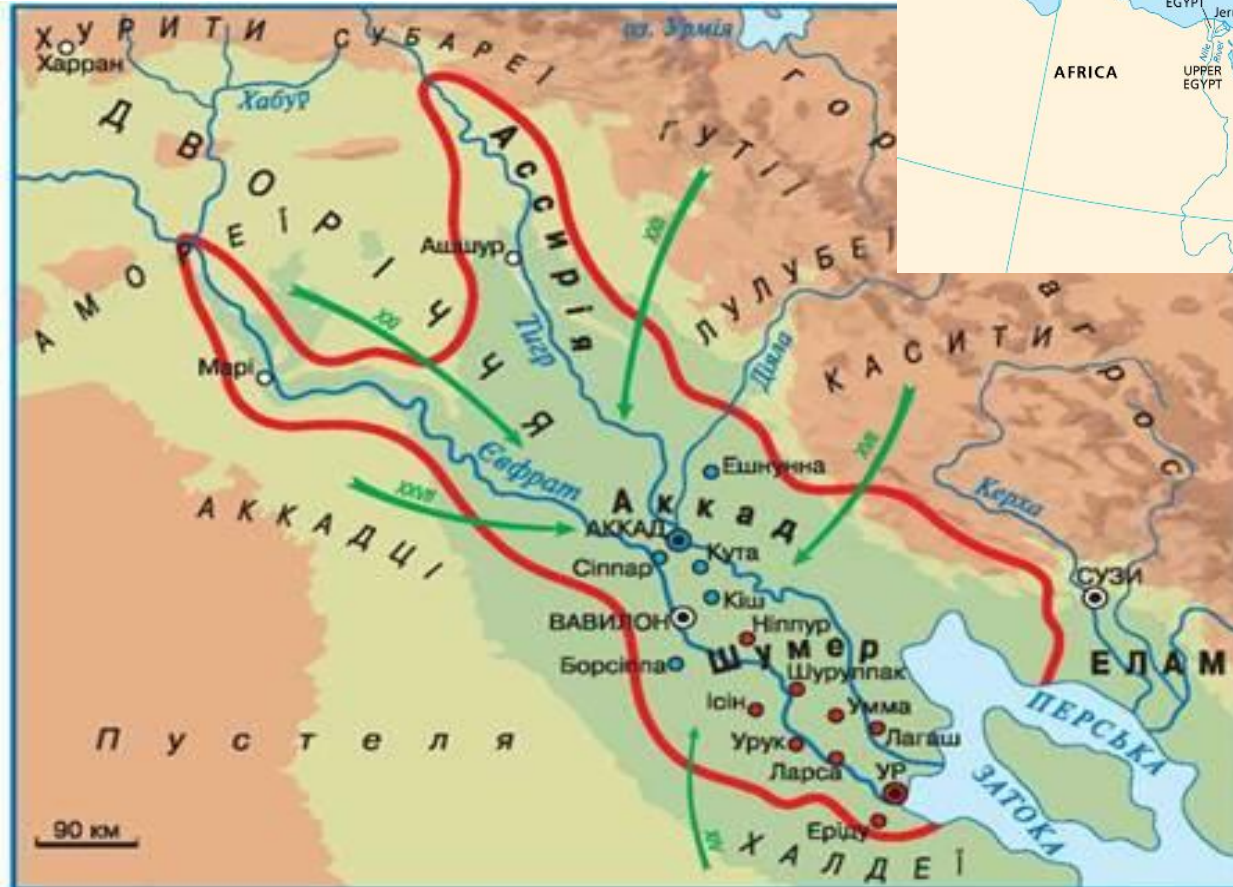
Мені кажуть, що ти занедбуєш навчання, віддаєшся розвагам, вештаєшся вулицями... Ти схожий на молитовню без бога, на дім без хліба. Тебе вчать співати під флейту... Я зв'яжу тобі ноги, якщо ти будеш вештатися вулицями, і поб'ю батогами із шкіри гіпопотама... Ставай на своє місце! Книжки вже лежать перед твоїми товаришами... Читай старанно книгу... Не проводи дня без діла, інакше горе твоєму тілу!..

Подивіться "История Древнего Египта. Интерактивная карта"
на YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=682e8jg2XrU>

Стародавня Месопотамія /Межиріччя/

Міста-держави Двортчя у III тис. до н. е.

● шумерські ● аккадські

● АККАД

Столиця об'єднаної Шумеро-Акадської держави (XXIV–XXII ст. до н. е.)

● УР

Столиця Шумерського царства Ур (XXIII–XXI ст. до н. е.)

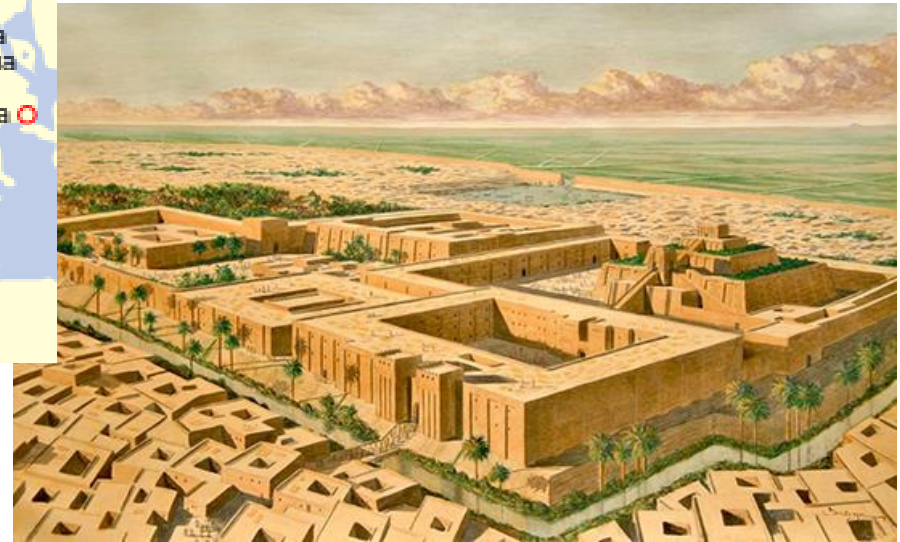
Давньоавілонське царство за правління Хаммурапі (1792–1750 рр. до н. е.)

Вторгнення варварських племен; століття до н. е.

Міста-держави Давньої Месопотамії

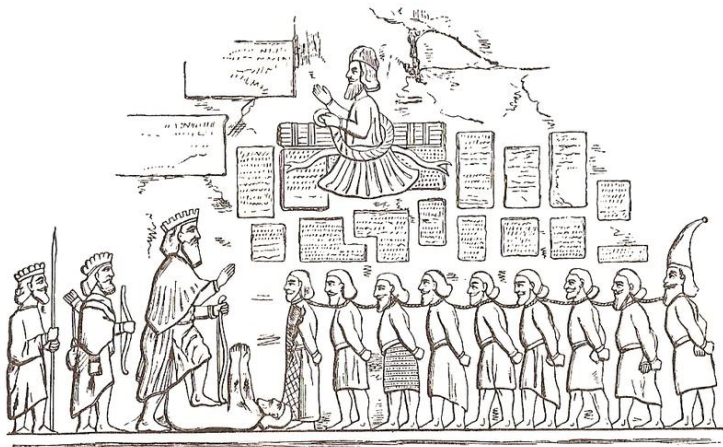

Штандарт войны и мира

Штандарт войны и мира — пара инкрустированных декоративных панелей, обнаруженная экспедицией Л. Вулли при раскопках шумерского города Ур. На каждой из пластин на лазуритовом фоне в три ряда выложены перламутровыми пластинками сцены из жизни шумеров. Артефакт датируется серединой 3-го тысячелетия до н. э. Размеры 21,59 на 49,53 см.

Між 3500 та 3000 р.до н.е
шумери винайшли **писемність**.

Бехистунская надпись — трёхязычный (древнеперсидский, эламский и аккадский) клинописный текст на скале Бехистун (Бисутун), юго-западнее Экбатан в Иране, высеченный по приказу царя Дария I о событиях 523—521 гг. до н. э. Самая важная по значению из надписей ахеменидских царей и один из крупнейших эпиграфических памятников древности. Прочтён (в основном) в 30—40-х гг. XIX века английским учёным Г.К.Роулинсоном, что положило начало дешифровке клинописного письма многих народов древнего Востока.

Так, припускають, звучала аккадська, або ассиرو-вавилонська мова - одна з найдавніших мов. Цією мовою розмовляли в Давній Месопотамія аккадці, вавилоняни, ассирійці.

Нею було написано "**Епос про Гільгамеша**" - один із найдавніших збережених літературних творів.

Тут подано запис уривку "Епосу про Гільгамеша, який датується 18 - 16 ст.до.н.е.

https://w.soundcloud.com/player/?url=https%3A//api.soundcloud.com/tracks/250731207&color=ff5500&auto_play=false&hide_related=false&show_comments=true&show_user=true&show_reposts=false#

«...Молоко звериное сосал он!»
На хлеб, что перед ним положили,
Смутившись, он глядит и смотрит:
Не умел Энкиду питаться хлебом,
Питью сикеры обучен не был.
Блудница уста открыла, вещает Энкиду:
«Ешь хлеб, Энкиду, — то свойственно жизни,
Сикеру пей — суждено то миру!»
Досыта хлеба ел Энкиду,
Сикеры испил он семь кувшинов.
Взыграла душа его, разгулялась,
Его сердце веселилось, лицо сияло.
Он ощупал свое волосатое тело,
Умастился елеем, уподобился людям,
Одеждой оделся, стал похож на мужа.

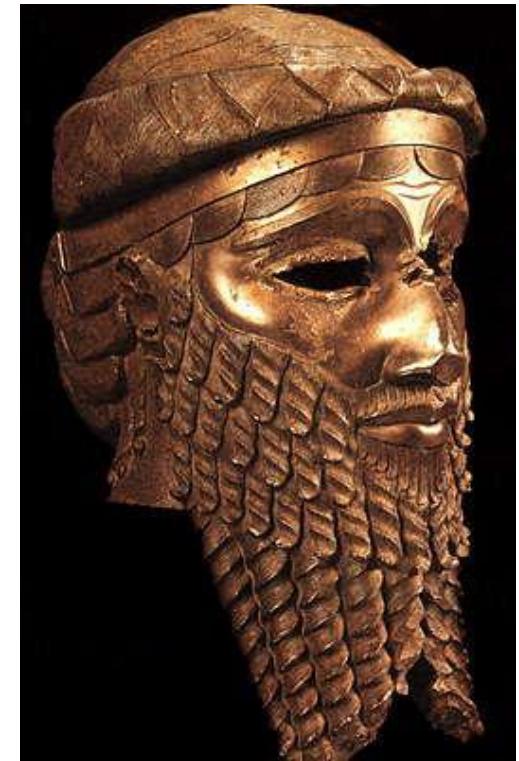
***Отрывок из «Эпоса о Гильгамеше» в переводе Игоря
Дьяконова***

Першою імперією, про яку ми маємо інформацію, була Аккадська імперія правителя **Саргона Давнього (2250 р. до н.е.)**.

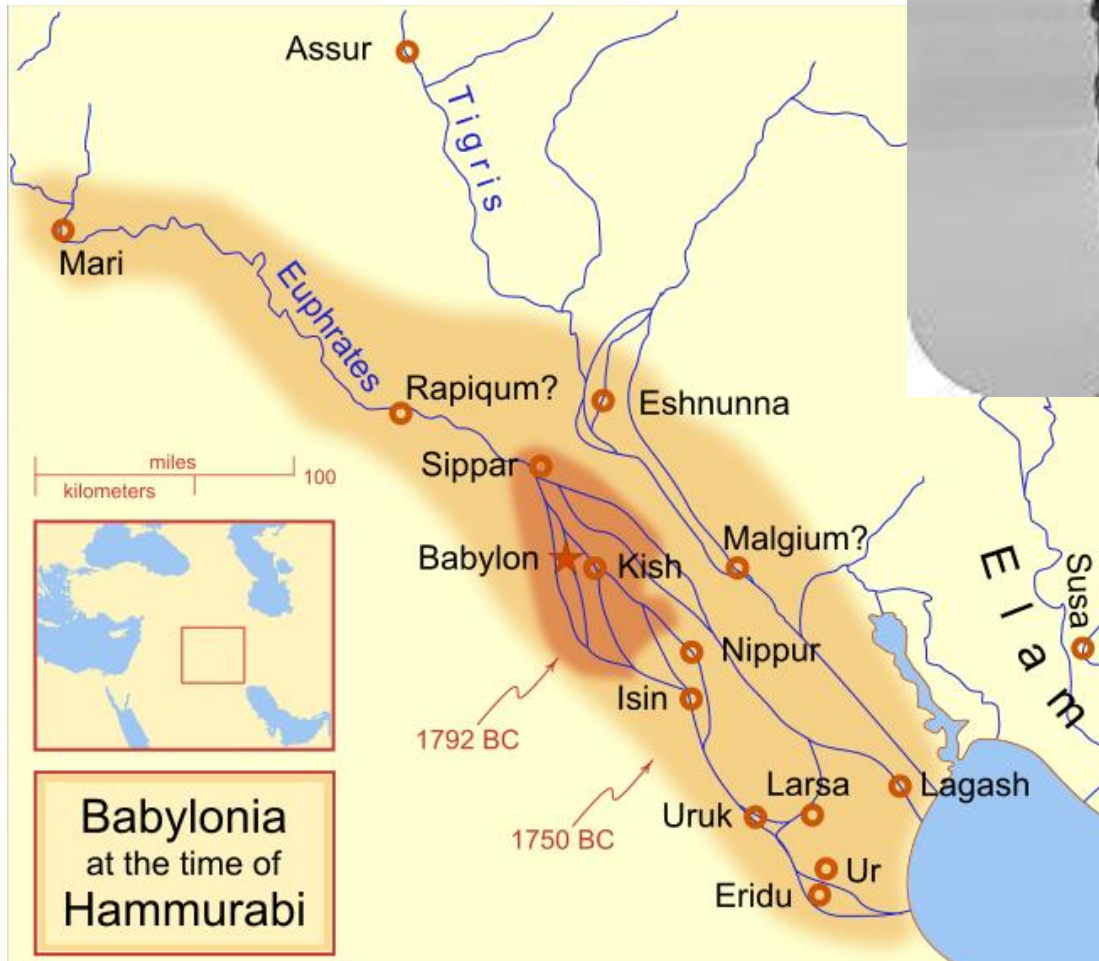
Саргон почав кар'єру як цар Кіша.

Створив першу регулярну армію (5400 воїнів).

Протягом кількох десятиліть він зумів підкорити не лише месопотамських міста-держави, але й великі території за межами цього регіону.

Розквіт Вавилону припав на період
правління царя Хаммурапі
(правління близько
1792—1750 рр. до н. е.)

<https://www.soas.ac.uk/baplar/recordings/the-codex-hammurabi-prologue-i1-49-read-by-albert-naccache.html>

Немає SIM-карти. 79% 03:28

- The Recordings
- FAQs
- Links
- Acknowledgments

The Codex Hammurabi, Prologue, i.1-49, read by Albert Naccache

SOAS Podcasts
The Codex Hammurabi, part of the Prologue, read by Albert Naccache

Assyrian Poetry and Literature

Play on SoundCloud

Listen in browser

2.5K

Cookie policy

With the kind permission of Professor Martha Roth, the translation below is taken from her work *Law Collections from Mesopotamia and Asia Minor* (Atlanta, 1995), with minor modifications. The transcription is based on the transliteration in R. Borger, *Babylonisch-assyrische Lesestücke* (Rome, 2005), vol. 1.

A transcription of the passage into the Arabic alphabet (provided by the reader) (Not available)
A translation of the passage which respects the original word order (provided by the reader) (Not available)

Original Transcription	English Translation
īnu anum šīrum šar anunnakī ellil bēl šamē u eršetim šāim šīmāt mātim ana	When the august god Anum, king of the Anunnakū deities, and the god Enlil, lord of heaven and earth, who determines the destinies of

<https://soundcloud.com/soundcloud>

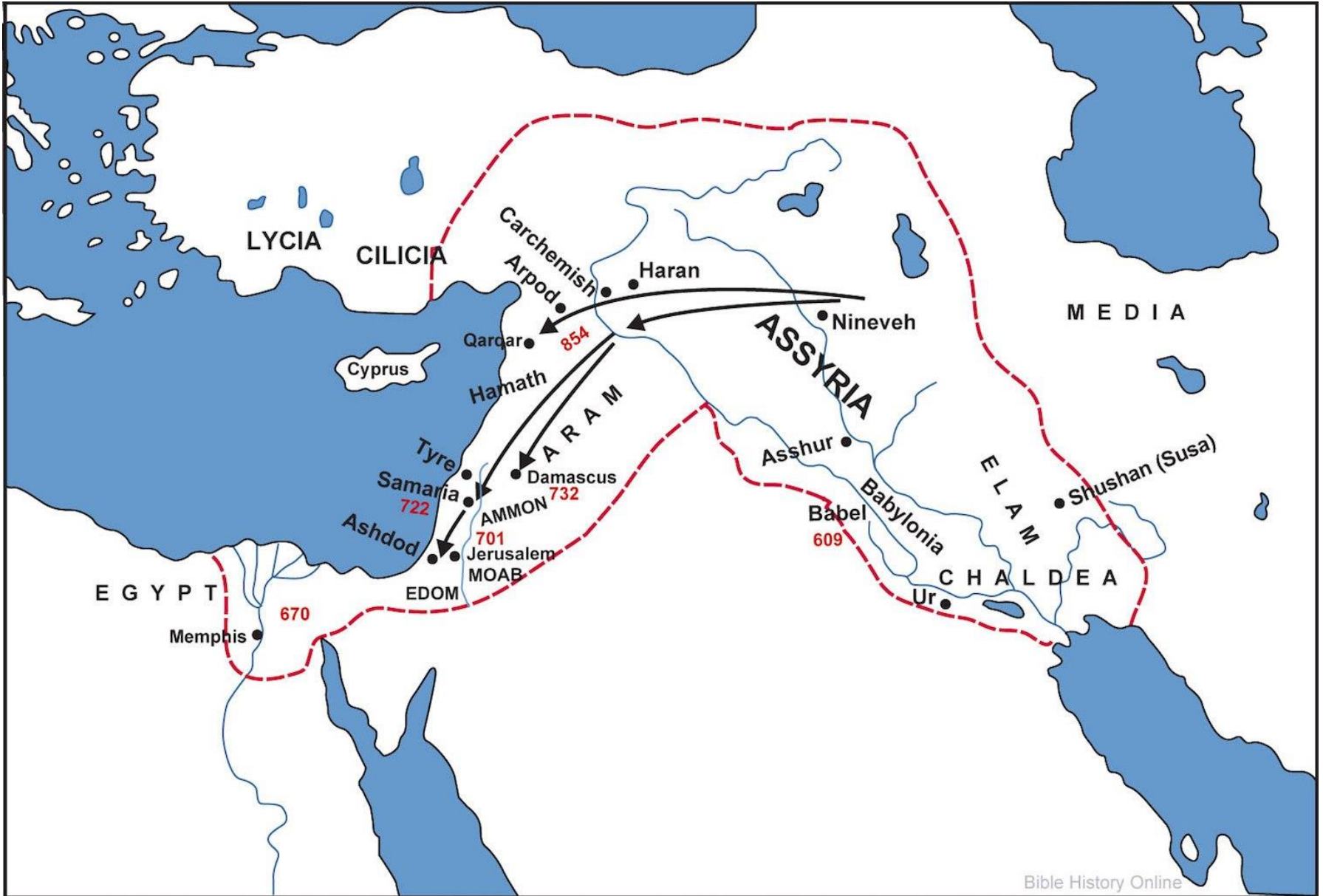
Кодекс Хаммурапі є чудовим джерелом розуміння ідеалу соціального порядку давніх месопотамців

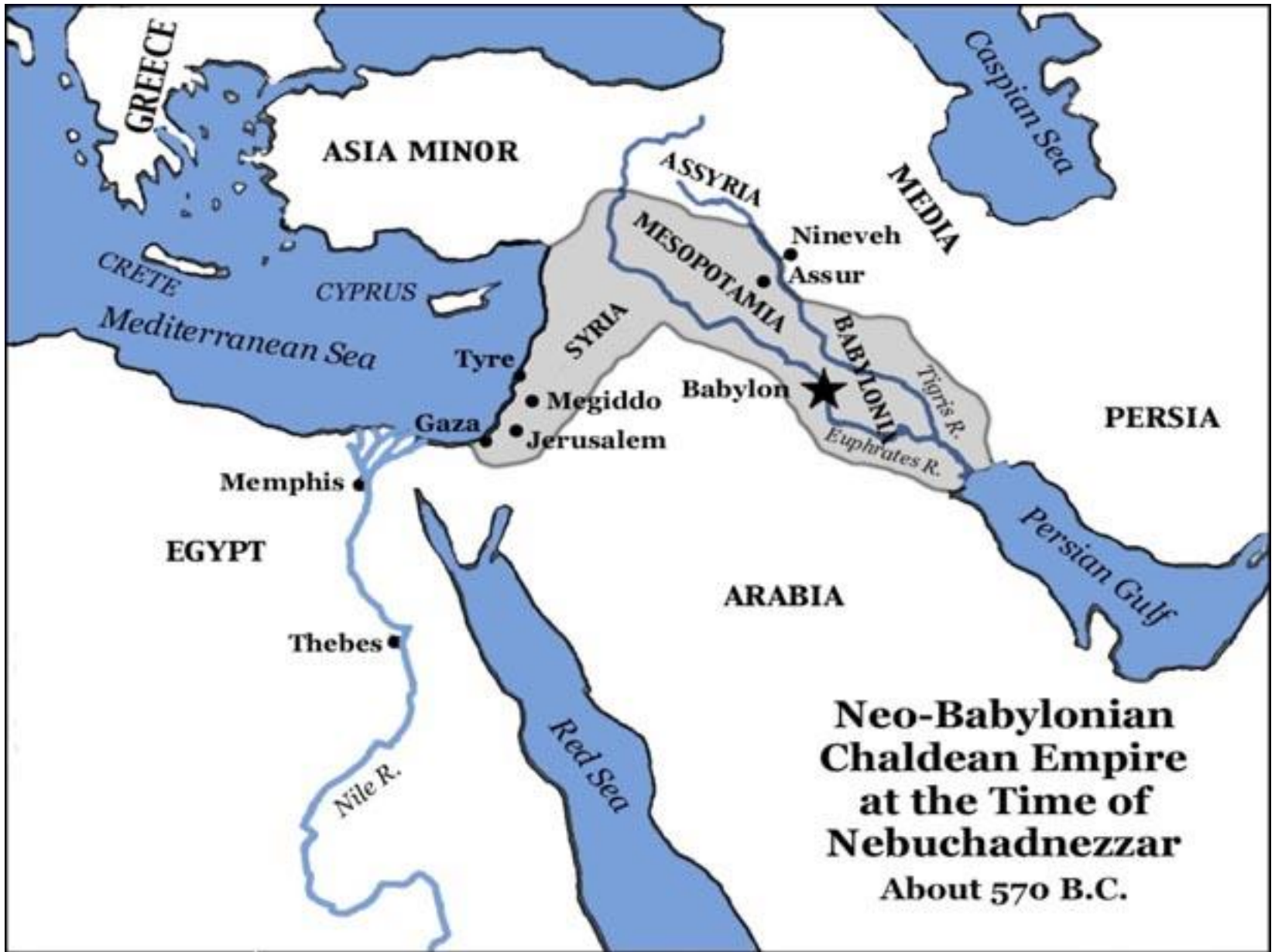
Він налічує близько 300 законів, викладених в усталеній формі: «Якщо станеться те-то й те-то, ось таке рішення». Наприклад, закони 196—199 та 209—214.

196. Якщо знатний чоловік засліпить око іншого знатного чоловіка, то засліплять його око.
197. Якщо він зламає кістку іншого знатного чоловіка, то зламають його кістку.
198. Якщо він засліпить око або зламає кістку міщанина, то відважить шістдесят шекелів срібла.
199. Якщо він засліпить око або зламає кістку раба знатного чоловіка, то відважить сріблом половину ціни цього раба.
209. Якщо знатний чоловік ударить знатну жінку і спричинить цим викидень її плода, то відважить за її плід десять шекелів срібла.
210. Якщо ця жінка помре, слід вбити його дочку.
211. Якщо знатний чоловік побоями спричинить викидень плода міщанки, то відважить п'ять шекелів срібла.
212. Якщо ця жінка помре, він відважить тридцять шекелів срібла.
213. Якщо знатний чоловік вдарить рабню знатного чоловіка і спричинить цим викидень її плода, то відважить два шекелі срібла.
214. Якщо ця рабня помре, він відважить двадцять шекелів срібла.

Подивіться "Великие державы Древнего Востока (Передняя Азия). Интерактивная карта" на YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=eTBVIEpVs>

Ворота Іштар — пам'ятка архітектури давнього Вавилону, восьми ворота внутрішнього міста, що були побудовані в 575 р. до н. е. за наказом **царя Навуходоносора II** в північній частині міста. Ворота присвячені богині Іштар.

Подивіться "Израильское царство и Финиция. Интерактивная карта" на YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=x2MFEmj-Dyc>

Формування Перської імперії Ахеменідів (кін. 6 - поч. 5 ст.до н.е.)

Лидія, Египет, Мидія і Нововавільонське царство ко времени образів Папузери Двомемпоре

**Для самостійного опрацювання
(цивілізації Давньої Індії та Китаю)**

Для загальної підготовки з теми:

1. Презентація

2. Підручник <http://weplib.pp.ua/ist-1--idz-ax238.html>

(Глава 3)

3. Інфоурок на YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=LETvyK8rKso>